

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Методичні рекомендації
до самостійної роботи
з обліку операцій у торгових підприємствах
з навчальної дисципліни

"ОБЛІК ЗА ВИДАМИ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ"

для студентів напряму підготовки
6.030509 "Облік і аудит"
денної форми навчання

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2016

Затверджено на засіданні кафедри бухгалтерського обліку.
Протокол № 10 від 12.04.2016 р.

Укладачі: М. С. Горяєва
Н. С. Пасенко
О. В. Шушлякова

Методичні рекомендації до самостійної роботи з обліку операцій у торгових підприємствах з навчальної дисципліни "Облік за видами економічної діяльності" для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" денної форми навчання / уклад. М. С. Горяєва, Н. С. Пасенко, О. В. Шушлякова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. – 60 с.

Подано методичні рекомендації та завдання для самостійного вивчення з обліку операцій у торгових підприємствах з навчальної дисципліни на прикладі заповнення первинних документів та складання кореспонденції рахунків за операціями.

Рекомендовано для студентів напряму підготовки 6.030509 "Облік і аудит" денної форми навчання.

Вступ

Завдяки здійсненню діяльності торгових підприємств стає можливим дотримання балансу між виробництвом і споживанням, формується суттєва частка валової доданої вартості в Україні, забезпечується робочими місцями економічно активне населення.

Торгівля – це одна з найважливіших сфер економічної діяльності, від якої значно залежить якість життя населення, розвиток економіки та її конкурентоспроможність у світі в цілому. Тенденції розвитку торгової діяльності є одним із наочних індикаторів економічного розвитку держави.

Оборот підприємств оптової торгівлі в Україні за 2015 р. становив 1178,9 млрд грн. Фізичний обсяг оптового товарообороту порівняно з 2014 р. склав 87,8 %. Оборот роздрібною торгівлі в Україні за 2015 р. становив 1 018,8 млрд грн, що складає 79,3 % обсягу 2014 р. У структурі обороту роздрібною торгівлі на організовані та неформальні ринки припадало 31 %. Обсяг роздрібного товарообороту підприємств, які здійснювали діяльність із роздрібною торгівлі, за 2015 р. становив 478 млрд грн, що в порівнянних цінах складає 79 % обсягу 2014 р. [13].

Слід відмітити, що торгові підприємства мають власні особливості обліку, пов'язані з відображенням запасів, доходів і витрат. Саме тому більш детально потрібно розглянути ці особливості.

Необхідним елементом успішного засвоєння навчального матеріалу дисципліни є самостійна робота студентів з національними стандартами бухгалтерського обліку, вітчизняною та зарубіжною спеціальною обліковою літературою, статтями у періодичних виданнях з питань обліку. Як вид самостійної роботи студентам пропонується вивчення особливостей відображення в обліку активів, зобов'язань, капіталу на підприємствах торгової сфери діяльності через формування первинних документів та відображення господарських операцій в обліку.

Метою методичних рекомендацій до самостійної роботи з обліку операцій у торгових підприємствах з навчальної дисципліни "Облік за видами економічної діяльності" є засвоєння студентами необхідних загально-методичних теоретичних основ, методичних рекомендацій і практичних навичок щодо складання первинних документів на торгових підприємствах та відображення господарських операцій в обліку.

Методичні рекомендації з основних понять торговельної діяльності

Торговельна діяльність може здійснюватись суб'єктами господарювання незалежно від форми власності після його державної реєстрації, а у випадках, що передбачені законодавчими актами, за наявності відповідних дозвільних документів.

Відповідно до Порядку здійснення торговельної діяльності і правил торгового обслуговування населення [16], торговельна діяльність здійснюється у сфері роздрібної та оптової торгівлі, а також у сфері ресторанного господарства.

Ліцензуванню підлягають види діяльності, що впливають на: здоров'я людини (лікарські засоби, алкогольні напої та тютюнові вироби); безпеку держави (вироби з використанням дорогоцінних металів, каменів, зброя); навколишнє середовище (особливо небезпечні хімічні речовини, спеціальні засоби індивідуального захисту, заправлені речовинами сльозоточивої та дратівної дії).

Перелік видів діяльності, що ліцензуються, регламентує Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності" [23] та інші нормативно-правові документи.

Відповідно до Закону України "Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового алкогольних напоїв та тютюнових виробів" [21], плата за ліцензію на роздрібну торгівлю алкогольними напоями, крім сидру та перрі (без додання спирту), становить 8 тис. грн на кожний окремо вказаний у ліцензії реєстратор розрахункових операцій (або книгу обліку розрахункових операцій), що знаходиться в місці торгівлі, на території сіл і селищ, за винятком що знаходяться в межах території міст, – 500 грн.

Ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями та тютюновими виробами видаються строком на 1 рік. Сплата за ліцензії на роздрібну торгівлю здійснюється щоквартально рівними частками та зараховується до державного бюджету.

Витрати на придбання ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями та тютюновими виробами відносяться до витрат майбутніх періодів (рахунок 39 "Витрати майбутніх періодів"), а потім щомісячно включаються до витрат діяльності підприємства [9].

Завдання 1. У табл. 1 знайти відповідне визначення наведеного терміна.

Таблиця 1

Основні терміни торгової діяльності

Термін	Визначення
1. Гранична ціна	А. Продаж торговими підприємствами товарів іншим підприємствам і організаціям роздрібної торгівлі, ресторанного господарства, суб'єктам підприємництва
2. Доплата	Б. Виручка від продажу споживчих товарів безпосередньо населенню як за готівку, так і за розрахункові чеки банків, через організований споживчий ринок
3. Знижка (знижувальний коефіцієнт)	В. Обов'язкова для застосування суб'єктами господарювання ціна, встановлена Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування відповідно до їх повноважень
4. Оптова торгівля	Г. Збільшення ціни товару виробником (постачальником) під час його продажу (реалізації)
5. Оптовий товарооборот	Д. Сума витрат суб'єкта господарювання, що пов'язані з обігом товару та здійснюються в процесі його продажу (реалізації) у роздрібній торгівлі, та прибутку
6. Продаж (реалізація)	Є. Продаж товарів кінцевому споживачеві в розмірах, що відповідають його щоденним некомерційним потребам
7. Роздрібна торгівля	Е. Господарська операція, під час якої здійснюється обмін товару на виражений у грошовій формі еквівалент або інший вид компенсації його вартості
8. Роздрібний товарообіг	Ж. Максимально або мінімально допустимий рівень ціни, який може застосовуватися суб'єктом господарювання
9. Сертифікація	З. Сфера обороту товару (взаємозамінних товарів)
10. Торгова надбавка (націнка)	И. Виручка від продажу товарів певними партіями іншим підприємствам або організаціям
11. Товар	І. Процес формування та встановлення цін
12. Товарний ринок	Ї. Виражений у грошовій формі еквівалент одиниці товару
13. Фіксована ціна	Й. Зменшення ціни товару виробником (постачальником) під час його продажу (реалізації)
14. Ціна	К. Продукція, роботи, послуги, матеріально-технічні ресурси, майнові та немайнові права, що підлягають продажу (реалізації)
15. Ціноутворення	Л. Процедура, за допомогою якої визнаний в установленому порядку орган документально засвідчує відповідність продукції, систем якості, систем управління якістю, систем управління довкіллям, персоналу встановленим законодавством вимогам

Завдання 2. Відобразити в обліку торгового підприємства придбання ліцензії на роздрібну торгівлю алкогольними напоями у січні 2016 року. Підприємство знаходиться у місті, має склад та торгове приміщення, в якому розташовано два реєстратора розрахункових операцій (РРО).

Методичні рекомендації з обліку на підприємствах оптової торгівлі

Оптова торгівля – це складний механізм економічних відносин з доведення вироблених товарів по ринковим каналам від виробника до споживача. Вона здійснює зв'язок між промисловістю, роздрібною торгівлею і підприємствами громадського харчування. Це важлива частина внутрішньої торгівлі.

Оптове підприємство придбаває товари у великій кількості і продає їх меншими партіями від свого імені, виконуючи при цьому функції збереження та транспортування товарів.

Основним завданням бухгалтерського обліку на підприємствах оптової торгівлі є контроль за виконанням договірних поставок товарів постачальниками, продажем товарів покупцям (роздрібним підприємствам), контроль за станом товарних запасів.

На підприємствах оптової торгівлі ведеться кількісно-сумовий та сумовий облік товарів. Аналітичний облік товарів ведеться в розрізі місць зберігання, матеріально-відповідальних осіб і видів товарів.

Товари, що придбані (отримані) підприємством та утримуються ним з метою подальшого продажу, відносять до запасів. Принципи формування в бухгалтерському обліку інформації про них та розкриття її у фінансовій звітності визначені П(С)БО 9 "Запаси", згідно з яким запаси визнаються активами, якщо існує імовірність того, що підприємство одержить у майбутньому економічні вигоди, пов'язані з їх використанням, та їх вартість може бути вірогідно визначена [8].

Згідно з Інструкцією про застосування плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій синтетичний облік наявності і руху товарів в оптовій торгівлі ведеться на субрахунку 281 "Товари на складі" синтетичного рахунку 28 "Товари" [9].

Оптові підприємства ведуть облік товарів за первісною вартістю, порядок формування якої визначений П(С)БО 9 "Запаси".

Первісною вартістю товарів, придбаних за плату, є собівартість товарів, що складається з таких фактичних витрат:

сум, що сплачуються відповідно до договору постачальнику, за винятком непрямих податків;

сум ввізного мита;

сум непрямих податків у зв'язку з їх придбанням, що не відшкодовуються підприємству;

транспортно-заготівельних витрат;

інших витрат, безпосередньо пов'язаних із придбанням товарів і доведенням їх до стану, придатного для використання, втрат і нестач товарів у межах норм природного убутку, виявлених при оприбуткуванні, що сталися при їх транспортуванні.

Згідно з П(С)БО 9 "Запаси" до складу первісної вартості запасів, придбаних за грошові кошти, включаються суми, які пов'язані з придбанням запасів [8].

Порядок обліку транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) може бути організований: методом прямого розподілу ТЗВ; методом розподілу ТЗВ за середнім відсотком.

За методом розподілу ТЗВ за середнім відсотком суми ТЗВ безпосередньо при надходженні товарів на підприємство між одиницями товарів не розподіляються, а враховуються на окремому однойменному субрахунку 289. Розподіл сум ТЗВ між залишками товарів на кінець місяця і товарами, які вибули за місяць (реалізовані, безкоштовно передані, природний убуток, нестача, уцінка та ін.), відбувається по закінченні місяця. За цим методом визначається середній відсоток ТЗВ за формулою:

$$\text{Сер. \% ТЗВ} = \frac{\text{Сп Дт 289} + \text{Об Дт рах. 289 за м-ць}}{\text{Сп Дт 281} + \text{Об Дт рах. 281 за м-ць}} \times 100\%. \quad (1)$$

Сума ТЗВ, що належить до товарів, які вибули, визначається як добуток середнього відсотка ТЗВ і вартості товарів, які вибули (оборот за Кт рах. 281):

$$\text{Об за Кт рах. 289 за м-ць} = \text{Об за Кт рах. 281 за м-ць} \times \text{Сер\% ТЗВ} : 100. \quad (2)$$

В оптовій торгівлі застосовуються дві форми реалізації товарів: зі складів (складський оборот); транзитом (транзитний оборот).

У результаті реалізації товарів у підприємства виникають доходи. Для визначення фінансового результату необхідно порівнювати доходи звітного періоду з витратами, які здійснені для отримання цих доходів, що відповідає принципу нарахування і відповідності доходів і витрат.

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про доходи та витрати підприємства та її розкриття в фінансовій звітності визначені П(С)БО 15 "Дохід" та П(С)БО 16 "Витрати" [4; 6].

Собівартість реалізованих товарів визначається згідно з П(С)БО 9 "Запаси". Згідно з цим стандартом, існують такі методи визначення собівартості запасів при вибутті:

- ідентифікованої собівартості відповідної одиниці запасів;
- середньозваженої собівартості;
- собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО);
- нормативних витрат;
- ціни продажів [8].

Для визначення собівартості реалізованих товарів підприємства оптової торгівлі можуть застосовувати будь-який з даних методів, за винятком методу нормативних витрат та методу ціни продажів. Найчастіше використовується метод середньозваженої собівартості.

За результатами господарської діяльності підприємствами оптової торгівлі поквартально складається форма статистичної звітності "Звіт про діяльність підприємства оптової торгівлі" (форма № 1 – опт), (додаток А).

Звіт складається з двох розділів.

У першому розділі звіту наводиться *загальний оборот підприємства оптової торгівлі*.

Загальний оборот (без ПДВ та акцизного збору) – це загальна вартість відвантаженого товару в цінах фактичної реалізації. Не включається до обороту виручка підприємства від нетипових видів діяльності (продаж устаткування) та нетипових фінансових операцій (прибуток на акції, дивіденди). Повернуті покупцем товари, якщо вони мали місце, повинні бути вираховані з обороту.

У складі загального обороту окремими рядками показуються: оптовий товарооборот; роздрібний товарооборот; оборот посередницької діяльності (сума комісійних); оборот від інших видів діяльності (виробництва, транспорту, будівництва, надання різноманітних видів послуг).

У другому розділі звіту показується *розподіл оптового товарообороту за товарами і товарними групами* за наведеним у звіті переліком.

Також у цьому розділі наводяться запаси призначених для продажу товарів за станом на кінець звітної періоду у кількісному та сумовому вираженні [2].

Квартальна звітність надається в органи державної статистики не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним періодом, річна – не пізніше 28 лютого.

Завдання 1. Розкрити економічний зміст господарських операцій з обліку на підприємствах оптової торгівлі (табл. 2).

Таблиця 2

Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1		281	631
2		644	631
3		902	281
4		374	631
5		289	685
6		641	685
7		281	374
8		361	702
9		371	311
10		641	644
11		791	902
12		902	289

Завдання 2. За господарськими операціями, що наведені в табл. 3, скласти кореспонденцію рахунків. Виконати необхідні розрахунки. Розрахунок сум здійснювати у гривнях без копійок.

Новостворене підприємство ТОВ "Альянс" зареєстровано 1 лютого поточного року. Статутний капітал, згідно з установчими документами, складає 675 000 грн. Підприємство займається оптовою торгівлею зі складу промисловими товарами. Облік товарів ведеться за покупною вартістю.

В обліку витрат підприємства використовуються рахунки 9 класу.

ТОВ "Альянс" є платником податку на прибуток та ПДВ.

У лютому поточного року на підприємстві були здійснені такі господарські операції (табл. 3).

Таблиця 3

Журнал реєстрації господарських операцій за лютий 20__ р.

№ п/п	Дата	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
				Дт	Кт
1	2	3	4	5	6
1	01.02.	Сформовано зареєстрований капітал ТОВ "Альянс" у розмірі 675 000 грн, відображена заборгованість кожного учасника за внесками: 1. Куличенко Л. О. 2. Попенко А. М. 3. Столяренко Н. Г.	300 000 150 000 225 000		
2	02.02.	Прийнято внески в зареєстрований капітал від засновників: Куличенко Л. О.: автомобіль "Daewoo" за справедливою вартістю (новий), грошові кошти на поточний рахунок у банку	220 000 50 000		
		Попенко А. М.: товари за справедливою вартістю, грошові кошти на поточний рахунок у банку	120 000 30 000		
		Столяренко Н. Г.: багатофункціональний пристрій Epson M900, грошові кошти на поточний рахунок у банку	11 500 55 500		
3	03.02.	Оплачено з поточного рахунку за державну реєстрацію автомобіля	1 800		
4	03.02.	Сума оплати віднесена на витрати з надходження автомобіля	1 800		
5	03.02.	Зараховуються до основних засобів: автомобіль "Daewoo" (суму визначити), багатофункціональний пристрій Epson M900 (суму визначити)			
6	04.02.	За укладеним договором № 1 від 03.02.20__ р. з ТОВ "Техноцентр": оприбутковано товар на склад, відображено податковий кредит з ПДВ	220 500 44 100		

1	2	3	4	5	6
7	04.02.	Включені в собівартість товарів витрати з доставки товарів на склад підприємства, що здійснена АТП, за рахунком-фактурою № 98 від 03.02.20__ р., відображено податковий кредит з ПДВ	1 500 300		
8	05.02.	Оплачено АТП з поточного рахунку за доставку товарів на підприємство	1 800		
9	08.02.	З поточного рахунку здійснена попередня оплата реклами в журналі "Лідер", відображено податковий кредит з ПДВ	1 980 330		
10	10.02.	Згідно з актом виконаних робіт від 08.02.20__ р., рекламні послуги відображені у складі витрат, відображено ПДВ, що врахований у податковий кредит за датою оплати	1 650 330		
11	10.02.	На поточний рахунок надійшла попередня оплата від ТОВ "Юнона" за товари згідно з договором № 1/02 від 09.02.20__ р., відображені податкові зобов'язання з ПДВ	240 000 40 000		
12	11.02.	Відвантажено товари ТОВ "Юнона", відображено ПДВ, що врахований у податкові зобов'язання за датою оплати	240 000 40 000		
13	11.02.	Списана покупна вартість реалізованих товарів	145 000		
14	11.02.	Відображено взаємозалік заборгованості з ТОВ "Юнона" (суму визначити)			
15	11.02.	Нарахована орендна плата за приміщення під офіс та склад за поточний місяць за рахунком-фактурою № 25 від 11.02.20__ р., відображено податковий кредит з ПДВ	6 750 1 350		
16	12.02.	Перераховано з поточного рахунку плату орендодавцю, УкрНТЦ "Енергомаш", за надання в оренду приміщень	8 100		
17	15.02.	Згідно з договором № 2/02 від 12.02.20__ р. перерахована попередня оплата ПП "Захід-Україна" за товари, відображено податковий кредит з ПДВ	88 200 14 700		
18	16.02.	Отримано товар від фірми ПП "Захід-Україна", оприбутковано на склад товари, що фактично надійшли; відображено ПДВ, що врахований у податковий кредит за датою оплати (на кількість товарів, що фактично надійшли), (суму визначити);	63 250		

1	2	3	4	5	6
		відображена нестача, що виявлена при оприбуткуванні товару на суму 12 300 грн, у т.ч. ПДВ. Складений акт. Виставлена претензія постачальнику	12 300		
19	16.02.	Відображено взаємозалік заборгованості з ПП "Захід-Україна" (суму визначити)			
20	17.02.	Згідно з договором № 4 від 21.03.20__ р. відвантажено зі складу товари ТОВ "Аквапром", відображені податкові зобов'язання з ПДВ	106 800 17 800		
21	17.02.	Списана покупна вартість реалізованих товарів	69 000		
22.	18.02.	Одержана оплата від ТОВ "Аквапром" на поточний рахунок у банку за відвантажені товари	106 800		
23	22.02.	Отримано в касу з поточного рахунку у банку на господарські потреби	2 400		
24	22.02.	Видано з каси в підзвіт Бондарю К. О. на господарські потреби	2 400		
25	23.02.	Наданий, перевірений та прийнятий авансовий звіт № 1 від 23.02.20__ р. Бондаря К. О. на суму 2 400 грн, згідно з яким придбані: МШП, пакувальні матеріали, відображені податкові зобов'язання з ПДВ	775 1 225 400		
26	24.02.	Згідно з договором № 5 від 28.03.20__ р. відвантажено товари ТОВ "Світанок", відображені податкові зобов'язання з ПДВ	47 880 7 980		
27	24.02.	Списана покупна вартість реалізованих товарів	28 500		
28	25.02.	Одержана оплата від ТОВ "Світанок" на поточний рахунок у банку за відвантажені товари	47 880		
29	25.02.	Відображені витрати з доставки товарів покупцю залізницею, відображено податковий кредит з ПДВ	1 225 245		
30	25.02.	Перераховано Філії "Південна залізниця" за послуги з перевезення товару залізницею з поточного рахунка	1 470		
31	25.02.	Списані витрачені на пакування товару пакувальні матеріали	1 225		

1	2	3	4	5	6
32	25.02.	Списані на адміністративні витрати передані в експлуатацію МШП	775		
33	25.02.	На поточний рахунок повернені грошові кошти від ПП "Захід-Україна" за задоволеною претензією, здійснено коригування ПДВ методом сторно (суму визначити)	12 300		
34	26.02.	Нарахована заробітна плата працівникам підприємства за лютий поточного року	32 900		
35	26.02.	Нараховані нарахування на фонд оплати праці відповідно до діючих тарифів (суму визначити)			
36	26.02.	Утримано з заробітної плати: податок з доходів фізичних осіб, військовий збір	6 000 500		
37	26.02.	Перераховано з поточного рахунка ТОВ "Техноцентр" за договором № 1 від 03.02.20__ р. за раніше отримані товари, за розрахунково-касове обслуговування банку	264 600 890		
38	26.02.	Списана на фінансові результати сума доходів (суму визначити)			
39	26.02.	Списана на фінансові результати собівартість реалізованих товарів (суму визначити)			
40	26.02.	Списані на фінансові результати: адміністративні витрати (суму визначити) витрати на збут (суму визначити)			
41	26.02.	Нарахований податок на прибуток (суму визначити)			
42	26.02.	Списані на фінансові результати витрати з податку на прибуток (суму визначити)			
43	26.02.	Визначено фінансовий результат (суму визначити)			

Завдання 3. Здійснити розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат (ТЗВ) за методом розподілу ТЗВ за середнім відсотком. Розрахунок здійснити в табл. 4.

ПП "Омега" займається оптовою торгівлею непродовольчими товарами.

Залишок товарів на складі (рах. 281) на початок місяця 192 351 грн.

Залишок ТЗВ (рах. 289) на початок місяця 12 855 грн.

За місяць надійшло товарів від постачальників на суму 297 600 грн (без ПДВ). Сума ТЗВ, що включена до рахунків-фактури постачальників, складає 11 925 грн (без ПДВ).

Собівартість реалізованих за місяць товарів складає 329 115 грн.

Таблиця 4

Розрахунок розподілу транспортно-заготівельних витрат

Показники	Покупна вартість товарів (рах. 281), грн	Сума ТЗВ (рах. 289), грн
1. Залишок товарів на початок місяця		
2. Надійшло товарів за місяць		
3. Разом із залишком		
4. Середній відсоток ТЗВ		
5. Собівартість реалізованих товарів		
6. Залишок товарів на кінець місяця		

Завдання 4. Розрахувати в табл. 5 собівартість одиниці товару, собівартість реалізованих за місяць товарів та залишки товарів на кінець місяця за методом середньозваженої собівартості.

ПП "Промінь" займається оптовою торгівлею непродовольчими товарами.

На початок місяця на складі знаходились: товар А у кількості 160 шт на загальну суму 89 600 грн, товар Б в кількості 60 шт на загальну суму 72 000 грн. Відповідно до наказу про облікову політику підприємство застосовує метод середньозваженої собівартості.

Протягом місяця надійшли товари на склад ПП "Промінь", крім того, ПДВ:

06.12.20__ р. товару А 56 од. за ціною 602 грн, товару Б 64 од. за ціною 1 200 грн;

10.12.20__ р. товару А 87 од. за ціною 605 грн;

19.12.20__ р. товару Б 120 од. за ціною 1 260 грн;

23.12.20__ р. товару А 96 од. за ціною 750 грн, товару Б 35 од. за ціною 1 300 грн.

Реалізовано за місяць товару А 321 од., товару Б у кількості 197 од.

**Розрахунок собівартості реалізованих товарів
методом середньозваженої собівартості**

Показники	Товар А		Товар Б	
	сума, грн	кількість, од.	сума, грн	кількість, од.
1. Залишок товарів на початок місяця				
2. Надійшло за місяць:				
06.12.20__ р.				
10.12.20__ р.				
19.12.20__ р.				
23.12.20__ р.				
Усього надійшло				
3. Середньозважена собівартість одиниці товару		х		х
4. Собівартість реалізованих за місяць товарів				
5. Залишок товарів на кінець місяця				

Завдання 5. Скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку на підприємстві оптової торгівлі, вказати первинні документи. Визначити необхідні суми.

ПП "Водограй" відвантажило товар ТОВ "Коло" на суму 525 000 грн, у т. ч. ПДВ. Собівартість товару – 350 200 грн. Згідно з договором купівлі-продажу покупець зобов'язаний оплатити товар протягом 7 днів з моменту його одержання.

У договорі передбачено надання продавцем знижки за таких умов: у разі оплати товару покупцем протягом трьох днів з моменту одержання покупцю надається знижка в розмірі 5 % від суми оплати. Товар оплачений покупцем на другий день з моменту одержання.

Завдання 6. Скласти кореспонденцію рахунків бухгалтерського обліку з обліку нестач товарів при оприбуткуванні, вказати первинні документи. Визначити необхідні суми.

ТОВ "Альфа" перерахований аванс з поточного рахунку в банку ПП "Бета" в сумі 91 080 грн, у т. ч. ПДВ. На склад оприбутковано товари, що надійшли від ПП "Бета", у сумі 53 130 грн без ПДВ.

При одержанні товару виявлено нестачу товарів з вини постачальника ПП "Бета". Складений акт. Виставлена претензія постачальнику. Виставлено претензію постачальнику з урахуванням ПДВ. ПП "Бета" здійснило допостачання товарів за претензією.

Методичні рекомендації з обліку на підприємствах роздрібної торгівлі

Роздрібна торгівля – господарська діяльність із продажу товарів кінцевим споживачам для їх власного використання незалежно від форми розрахунків. Основною формою організації роздрібної торгівлі є торгівля через стаціонарну мережу магазинів різних типів.

У роздрібну торгівлю товари можуть надходити безпосередньо від постачальників, з розподільних складів, шляхом закупівлі в населення, із власних виробничих підприємств.

Надходження товарів супроводжується товарно-транспортними накладними (форма 1-ТН), накладними-вимогами на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів (форма М-11), закупівельними актами, податковими накладними.

У роздрібних торговельних підприємствах застосовують дві форми матеріальної відповідальності – індивідуальну і бригадну [3].

Основним документом, що дозволяє проконтролювати збереженість і рух товару в роздрібній торгівлі, є товарний звіт (табл. Б.1 додатка Б).

Товарні звіти складаються матеріально відповідальними особами щодня або один раз у 3, 5, 7, 10 днів (залежно від обсягів господарських операцій торговельного підприємства). Терміни подання звітів встановлюються наказом по підприємству.

У торговельних підприємствах, які мають дві або більш секцій (відділів), очолюваних різними матеріально відповідальними особами, товарні звіти складаються по кожній секції (відділу).

Товари відображаються в товарних звітах в облікових цінах, якими на підприємствах роздрібної торгівлі є продажні (роздрібні) ціни.

Перед складанням товарного звіту всі прибуткові і видаткові документи ретельно перевіряються і сортуються за видами операцій (оприбуткуванням та вибуттям).

Прибуткова частина товарного звіту заповнюється матеріально-відповідальною особою на підставі відповідних первинних документів: накладних, товарно-транспортних накладних; прибуткових накладних, актів дооцінок та ін.

Видаткова частина товарного звіту заповнюється на підставі документів, що містять інформацію про реалізацію товарів покупцям – Z-звітів РРО, книг обліку розрахункових операцій і под.

У товарному звіті повинні бути враховані всі операції, пов'язані з рухом товарів, тому, крім перерахованих документів, у нього також включаються акти уцінок (дооцінок), акти нестач, акти повернення товарів та інші документи, що відображають рух товарів і зміну їх облікової вартості.

Після сортування документів за видами операцій є всі необхідні дані для заповнення товарного звіту.

У товарному звіті вказується назва і номер торговельного підприємства (відділу, секції), прізвище, ім'я, по батькові матеріально відповідальної особи, звітний період (за який складається звіт).

Потім записуються залишки товарів і тари на початок дня. Вони повинні відповідати залишкам, зазначеним у попередньому товарному звіті (або даним інвентаризаційного опису, якщо складається перший звіт після інвентаризації).

Потім заповнюються дані про надходження і вибуття товарів і тари за день. При цьому в розділах оприбуткування і вибуття звіту в хронологічному порядку відображаються первинні документи (із вказівкою у відповідних графах їх дати і номера), на підставі яких здійснюється надходження і відпуск товарів і тари.

Заповнюючи товарний звіт, потрібно мати на увазі, що тара, яка є первинною упаковкою товару і відпускається покупцю разом з товаром (пляшки, банки тощо), враховується на субрахунках рахунка 28 "Товари" (у складі вартості товару) і відображається у звіті у графі "Тара як складова вартості товару".

Вартість іншої тари, що враховується на субрахунку 284 "Тара під товаром" (зокрема, зворотна: тара під товарами, порожня тара і под. за винятком інвентарної тари, що враховується на однойменному субрахунку 115 "Інвентарна тара"), відображається в товарному звіті відокремлено від товару в окремій графі "Тара" [6].

Далі підраховуються підсумки з оприбуткування і вибуття та виводяться залишки товарів і тари на кінець дня.

Залишок на кінець дня визначається шляхом додавання до залишку на початок підсумкової суми по приходу і вирахування підсумкової суми з вибуття.

Заповнення лицьової сторони товарного звіту матеріально відповідальною особою закінчується записом про кількість прикладених до нього первинних документів і підписом матеріально відповідальної особи. На зворотному боці ведеться облік тари в натуральному і грошовому вираженні.

Приклад заповнення товарного звіту наведений в табл. Б.2 додатка Б.

Товарні звіти складаються в двох екземплярах, перший з них разом із прикладеними до нього первинними документами передається в бухгалтерію, а другий з розпискою бухгалтера про перевірку залишається у матеріально відповідальної особи.

При прийманні звіту в матеріально відповідальної особи бухгалтер перевіряє:

правильність оформлення прикладених первинних документів;

відповідність дат прибуткових і видаткових документів періоду, за який складений звіт;

відповідність залишків товару і тари на початок звітної періоду залишкам, відображеним у попередньому товарному звіті на кінець звітної періоду або фактичним залишкам інвентаризаційного опису, якщо на звітну дату проводилася інвентаризація;

відповідність даних залишків товарів і тари на початок звітної періоду записам у регістрах бухгалтерського обліку;

відповідність прикладених документів зазначеній у звіті кількості і наявності підпису матеріально відповідальної особи;

правильність арифметичних підрахунків у звіті і прикладених документах;

відповідність суми виручки, зазначеної у видатковій частині звіту, сумі, відображеній в прибутковій частині касового звіту.

При виявленні помилок вносяться виправлення в обидва екземпляри товарного звіту, а потім бухгалтер в обох екземплярах робить відмітку про перевірку і прийняття товарного звіту й документів.

Товарні звіти з прикладеними до них документами є підставою для відображення операцій з надходження і вибуття товарів у бухгалтерському обліку.

Згідно з Інструкцією про застосування плану рахунків синтетичний облік наявності і руху товарів у роздрібній торгівлі ведеться на субрахунку 282 "Товари в торгівлі" синтетичного рахунка 28 "Товари" [9].

Товари в роздрібних підприємствах надходять за первісною (покупною) вартістю. У момент оприбуткування на товари нараховується торгова націнка, і далі товари обліковуються у грошовому вираженні за продажними (роздрібними) цінами на субрахунку 282 "Товари в торгівлі".

Торгова націнка враховується в обліку на субрахунку 285 "Торгова націнка", який є регулюючим до субрахунку 282 "Товари в торгівлі".

При нарахуванні торгової націнки складається бухгалтерська проводка: Д-т субрах. 282 К-т субрах. 285.

Згідно з НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" в активі балансу за додатковою статтею "Товари" вартість товарів відображається без суми торгової націнки. За цією статтею відображається згорнуте за всіма субрахунками сальдо рахунку 28 "Товари", яке в роздрібній торгівлі становить різницю між продажною вартістю товарів на кінець звітного періоду (дебет субрахунку 282) та сумою торгової націнки, що приходиться на залишок товарів (кредит субрахунку 285). Таким чином, в балансі товари відображаються за їх первісною (покупною) вартістю [7; 9].

Завдання 1. Скласти товарний звіт матеріально відповідальної особи (табл. Б.1 додатка Б), вказавши дані про залишки товарів і тари на початок дня, підрахувавши суми оприбуткування та видатку товарів. Вивести залишки товарів і тари на кінець дня.

Залишок товарів на 02.03.20__ р. у магазині № 1 ПП "Султан" склав 182 260 грн за роздрібними цінами, залишок тари під товаром – суму 180 грн (ящики картонні за ціною 6 грн у кількості 30 шт).

Протягом дня матеріально-відповідальною особою Проценко Тетяною Володимирівною прийнято зі складу за роздрібними цінами:

за накладною № 46 від 02.03.20__ р. товару на суму 24 900 грн;
тари: пляшки скляні 260 шт на суму 260 грн за ціною 1 грн за 1 шт, ящики поліетиленові 15 шт на суму 600 грн за ціною 40 грн за 1 шт;

за накладною № 62 від 02.03.20__ р. товару на суму 32 800 грн;
тари – ящики картонні 5 шт на суму 30 грн за ціною 6 грн за 1 шт;

за накладною № 81 від 02.03.20__ р. товару на суму 5 600 грн.

Прийнятий від магазину № 3 товар за накладною № 90 від 02.03.20__ р. на суму 1 100 грн.

За день виручка від реалізації магазину № 1 склала 74 230 грн, згідно з Z-звітом РРО за 02.03.20__ р. № 156. Здійснена переоцінка товару згідно з актом уцінки № 11 від 02.03.20__ р. на суму 215 грн.

Повернуто тару на склад підприємства за накладною № 96 на загальну суму 170 грн, у т.ч.: пляшки скляні 50 шт на суму 50 грн за ціною 1 грн за 1 шт, ящики поліетиленові 3 шт на суму 120 грн за ціною 40 грн за 1 шт.

Товарний звіт передано до бухгалтерії підприємства. Звіт повірила бухгалтер Латишева П. О.

Завдання 2. Розкрити економічний зміст господарських операцій з обліку на підприємствах роздрібної торгівлі (табл. 6).

Таблиця 6

Журнал реєстрації господарських операцій

№ п/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дт	Кт
1		282	631
2		641	631
3		902	282
4		301	702
5		282	285
6		702	791
7		93	204
8		704	361
9		282	285
10		791	704
11		282	372
12		641	372

Завдання 3. Розрахувати розподіл торгових націнок і ТЗВ на роздрібному торговельному підприємстві (табл. 7), собівартість реалізованих товарів, залишок товарів, торгової націнки та ТЗВ на кінець місяця. Скласти журнал господарських операцій, визначити фінансовий результат.

Розрахунок розподілу торгових націнок і ТЗВ за березень

Показники	Товари в торгівлі (рах. 282), грн	ТЗВ (рах. 289), грн	Торгова націнка (рах. 285), грн	Продажна вартість товарів (гр. 2 + гр. 3), грн
Сальдо на 01.03.20__ р.				
Надійшло за місяць				
Разом із залишком				
Середній відсоток				
Вибуло за місяць (реалізовано)				
Сальдо на 31.03.20__ р.				

У процесі вирішення завдання слід мати на увазі, що сума ТЗВ відображається на окремому однойменному субрахунку 289.

На початок березня на підприємстві роздрібної торгівлі ПП "Конвалія" сальдо на субрахунках бухгалтерського обліку складає:

за дебетом субрахунку 282 "Товари в торгівлі" – 198 360 грн;

за кредитом субрахунку 285 "Торгова націнка" – 69 810 грн;

за дебетом субрахунку 289 "Транспортно-заготівельні витрати" – 16 830 грн.

Протягом місяця підприємством придбано товари у постачальників на умовах попередньої оплати на суму 315 945 грн, у т.ч. ПДВ. Товари отримані у повному обсязі. На товари нараховано торгову націнку у сумі 110 580 грн.

Витрати на доставку товарів на склад підприємства, що виконана АТП, складають 18 270 грн, крім того ПДВ. Сума отриманих послуг з доставки товарів оплачена з поточного рахунку у банку.

За місяць виручка від реалізації товарів склала 361 935 грн, у т. ч. ПДВ.

Завдання 4. Розрахувати реалізовану за місяць торгіву націнку, собівартість реалізованих товарів, залишок товарів за продажними цінами й залишок торгової націнки на кінець місяця. Скласти кореспонденцію рахунків за операціями. Визначити фінансовий результат.

Залишок товару на початок місяця 27 405 грн. Залишок торгової націнки на початок місяця 7 773 грн.

Придбано на умовах попередньої оплати товарів за місяць на суму 82 800 грн, у т.ч. ПДВ. Нараховано торгових націнок за місяць 29 220 грн. Реалізовано товарів 67 815 грн, у т.ч. ПДВ.

Завдання 5. Скласти в табл. 9 кореспонденцію рахунків з бухгалтерського обліку нестачі товарів у межах норм природного збитку та понад норми природного збитку на роздрібному підприємстві, використовуючи дані табл. 8. Визначити суми за операціями.

Таблиця 8

Визначення собівартості товарів, яких не вистачає

Показники, що формують суму нестачі	Нестача в межах норм природного збитку, грн	Нестача понад норми природного збитку, грн	Усього нестача, грн
Продажна вартість	720	2 880	3 600
Торгова націнка	216	864	1 080
Собівартість без урахування ТЗВ (р. 1 – р. 2)	504	2 016	2 520
ТЗВ	66	261	327
Повна собівартість (р. 3 + р. 4)	570	2 277	2 847

Таблиця 9

Журнал реєстрації господарських операцій за січень

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Д-т	К-т
1	2	3	4	5
1	Списано торгіву націнку на товар, якого не вистачає			

1	2	3	4	5
2	Списано собівартість недостатнього товару в межах природного збитку			
3	Списані ТЗВ, що приходяться на суму нестачі в межах норм природного збитку			
4	Списано собівартість відсутнього товару понад норми природного збитку в складі витрат звітного періоду			
5	Списані ТЗВ, що приходяться на суму нестачі понад норми природного збитку			
6	Віднесена на витрати звітного періоду сума ПДВ на недостатній товар			
7	Врахована на позабалансовому рахунку собівартість недостатнього товару, на суму, що перевищує норми природного збитку (оп.4 + оп. 5. + оп. 6)			

Методичні рекомендації з обліку повернення товарів

У оптовій та роздрібній торгівлі має місце повернення товарів як покупцями, так і постачальниками.

У випадку виявлення недоліків, браку або фальсифікації товарів протягом гарантійного або іншого термінів, установлених чинним законодавством, покупець має право за власним бажанням вимагати заміни товару або відшкодування його вартості.

У разі виявлення неякісної продукції покупець має право пред'явити продавцю претензію, у якій викладає свої вимоги із посиланням на чинне законодавство обґрунтовує їх, указує суму втрат, що підлягає до відшкодування.

Для обліку вартості повернутих від покупців товарів на рахунку 70 "Доходи від реалізації" передбачений субрахунок 704 "Вирахування з доходу". Він призначений для відображення сум, на які повинний бути зменшений дохід підприємства. Згідно з Інструкцією про застосування Плану рахунків за дебетом субрахунку 704 відображаються суми надходжень за договорами комісії, агентськими та іншими аналогічними

договорами на користь комітентів, принципалів, суми наданих після дати реалізації знижок покупцям, вартість повернутих покупцем продукції та товарів, а також інші суми, які підлягають вирахуванню з доходу. За кредитом субрахунку 704 відображається списання дебетових оборотів на субрахунок 791 "Результат операційної діяльності" [9].

Необхідно отримати від постачальника розрахунок коригування податку на додану вартість і на підставі цього зменшити податковий кредит на повернуту суму за недопоставлений товар [14].

У роздрібній торгівлі, де товар продається кінцевому споживачу, при поверненні товарів слід керуватися нормами Закону України "Про захист прав споживачів" [22].

Споживач – фізична особа, яка придбаває, заказує, використовує або має намір придбати чи замовити продукцію для особистих потреб, безпосередньо не пов'язаних з підприємницькою діяльністю або виконанням обов'язків найманого працівника [22].

Споживач може обміняти (повернути) товар належної якості або неякісний товар. Покупець має право обміняти якісний непродуктовий товар упродовж 14-ти днів, не враховуючи дня придбання (якщо триваліший строк не оголошений продавцем), якщо товар не підійшов за формою, кольором, фасоном, габаритом або з інших причин. У роздрібній торгівлі у випадку придбання неякісного товару частіше всього покупці бажають обміняти товар на якісний або повернути свої гроші.

За наявності товару його обміняють негайно, а якщо необхідна перевірка його якості – то упродовж двох тижнів. У цей же строк повинні усунути недоліки. Якщо такого товару немає, заміну проводять у двомісячний термін з дня подачі заяви.

Грошові кошти, які сплачені за товар, повертають споживачу упродовж 7 днів після подачі заяви.

Сума торгової націнки на повернутий товар відновлюється шляхом множення продажної вартості товару на середній відсоток торгової націнки. Необхідно відновити і суму ТЗВ, яку включено у фактичну собівартість повернутих товарів.

Завдання 1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку операцій з повернення товарів постачальнику в оптовій торгівлі від покупця.

За договором купівлі-продажу ПП "Ера" придбає на умовах попередньої оплати товари у ТОВ "Синтез" на загальну суму 207 900 грн, у т.ч. ПДВ. Оплату здійснено 20 липня поточного року у повному обсязі.

Собівартість товарів складає 125 100 грн. Товар надійшов та оприбуткований на склад покупця 30 липня поточного року. Але 1 серпня покупцем було виявлено, що частина партії товарів непридатна для продажу. Покупна вартість такого товару складає 1 845 грн, у т.ч. ПДВ, собівартість 1 110 грн. Товар повернуто постачальнику ТОВ "Синтез" 1 серпня поточного року, постачальник повернув 2 серпня поточного року грошові кошти на поточний рахунок у банк покупця у сумі 1 845 грн.

Завдання 2. На підставі даних завдання 1 скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку в оптовій торгівлі у продавця операцій з повернення товарів від покупця.

Також окремо розглянути варіант вирішення завдання, якщо товар повернуто покупцем у тому ж місяці, у якому він був реалізований.

Завдання 3. Розрахувати розподіл торгових націнок і ТЗВ на роздрібному торговельному підприємстві з урахуванням повернення товарів, заповнивши табл. 10.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку в роздрібній торгівлі операцій з повернення товарів від покупця.

На початок жовтня на підприємстві роздрібною торгівлі ТОВ "Дельта" сальдо на субрахунках бухгалтерського обліку складає:

за дебетом субрахунку 282 "Товари в торгівлі" – 317 200 грн;

за кредитом субрахунку 285 "Торгова націнка" – 133 224 грн;

за дебетом субрахунку 289 "Транспортно-заготівельні витрати" – 24 520 грн.

Протягом місяця підприємством придбано товари на умовах попередньої оплати у сумі 505 320 грн, у т.ч. ПДВ, на які було нараховано торгову націнку у сумі 176 862 грн. Витрати з доставки товарів склали 23 976 грн, у т.ч. ПДВ. За місяць було реалізовано товарів у роздріб на суму 604 488 грн, у т.ч. ПДВ. У жовтні місяці покупцями повернуто придбані у вересні місяці товари на загальну суму 6 660 грн, у т.ч. ПДВ.

**Розрахунок розподілу торгових націнок і ТЗВ
з урахуванням повернення товарів за жовтень 20__ р.**

Показники	Товари в торгівлі (рах. 282), грн	ТЗВ (рах. 289), грн	Торгова націнка (рах. 285), грн	Продажна вартість товарів (гр. 2 + гр. 3), грн
1. Сальдо на 01.10.20__ р.				
2. Надійшло за місяць				
3. Разом із залишком				
4. Середній відсоток				
5. Реалізовано за місяць				
6. Повернення товарів				
7. Реалізовано товарів з урахуванням повернення (р. 5 – р. 6)				
Сальдо на 31.10.20__ р.				

Методичні рекомендації з обліку надання знижок

З метою стимулювання збуту товарів торговельне підприємство може прийняти рішення про застосування у своїй діяльності системи знижок. Таке рішення на підприємстві роздрібної торгівлі оформлюється відповідним розпорядженням або наказом по підприємству із вказівкою умов надання знижок, їх розмірів (відсотків), періоду застосування, найменування товару або групи товарів, відносно яких будуть застосовуватися знижки.

Залежно від умов здійснення торговельної діяльності надання знижок може застосовуватися за різними схемами. Застосовується близько 20 різних знижок, які відіграють особливу роль у боротьбі за завоювання покупця.

Якщо знижка надана в момент придбання товару, то в бухгалтерському обліку дохід від реалізації товару відображається за сумою фактичної (за винятком знижки) продажної вартості товару. Водночас виникають і витрати. У податковому обліку доходи та податкові зобов'язання виникають виходячи з фактично отриманої підприємством виручки (тобто виходячи з фактичної оплати покупцями вартості товарів зменшеної на суму наданих знижок).

Знижка, що надана покупцям, зменшує торгову націнку, але не зменшує первісну вартість товарів. У бухгалтерському обліку на підприємствах роздрібно́ї торгівлі на суму наданої знижки робиться запис Д-т субрах. 285 "Торгова націнка" К-т субрах. 282 "Товари в торгівлі".

У процесі списання собівартості реалізованих товарів зі знижкою необхідно враховувати норми П(С)БО 9 "Запаси", згідно з яким запаси відображаються в бухгалтерському обліку за найменшою із двох оцінок – за первісною вартістю або за чистою вартістю реалізації [8].

Сума наданої знижки, якщо вона в межах або понад торгової націнки, не впливає на кінцевий результат розрахунку собівартості реалізованих товарів, незалежно від методу її оцінки.

В оптовій торгівлі виникають ситуації, коли знижка надається після продажу товару (наприклад, за скорочення термінів оплати), тоді в бухгалтерському обліку дохід від реалізації товару відображається без урахування знижки.

Умови надання знижки за скорочення термінів оплати визначаються договором купівлі-продажу або договором постачання.

Після того, як покупець оплатить товар і вже стане відома сума знижки, продавець здійснює у бухгалтерському обліку коригування доходу від реалізації товару шляхом відображення суми знижки, наданої покупцю після продажу, на субрахунок 704 "Вирахування з доходів".

Завдання 1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій з надання знижок після продажу товарів у оптовій торгівлі у покупця.

ПП "Сигма" відвантажило товари на адресу ТОВ "Мрія" на суму 30 000 грн, у т.ч. ПДВ. Собівартість товарів – 19 000 грн. Згідно з договором купівлі-продажу покупець зобов'язаний сплатити за товари протягом 30 днів з моменту його одержання. У договорі передбачено надання продавцем знижки за таких умов: у разі оплати товару покупцем

протягом п'яти днів з моменту одержання покупцю надається знижка в розмірі 5 % від суми оплати. Товар сплачений покупцем на другий день з моменту одержання.

Завдання 2. Розрахувати розподіл торгових націнок і ТЗВ з урахуванням надання знижок на товари за березень. Скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку в роздрібній торгівлі операцій з надання знижок на товари. Виконати необхідні розрахунки.

На 1 березня на роздрібному підприємстві "Клео" сальдо на субрахунках бухгалтерського обліку складає:

за дебетом субрахунку 282 "Товари в торгівлі" – 137 970 грн;

за кредитом субрахунку 285 "Торгова націнка" – 56 670 грн;

за дебетом субрахунку 289 "Транспортно-заготівельні витрати" – 7 160 грн.

Протягом березня місяця підприємством придбано товари за первісною вартістю 212 910 грн, у т.ч. ПДВ, також було нараховано торгову націнку в сумі 72 750 грн. ТЗВ за придбаними товарами склали 10 200 грн, у т.ч. ПДВ.

За березень реалізовано товарів на суму 232 590 грн, у т.ч. ПДВ. На реалізований товар покупцям було надано знижки у розмірі 8 %.

Методичні рекомендації з обліку реалізації товарів у кредит та з розстрочкою платежу

У сучасних економічних умовах поширені відносини, при яких боржнику надається відстрочка виконання різних зобов'язань (сплатити гроші, передати майно, виконати роботи), подібне іменується *комерційним кредитом*. Цей кредит принципово відрізняється від банківського, оскільки кредитором виступає комерційний партнер підприємства. Юридичною формою товарного кредиту є договір купівлі-продажу. ЦКУ дозволяє в договорі купівлі-продажу передбачити продаж товару з відстрочкою кінцевого розрахунку [24].

Товарний кредит – це товари (роботи, послуги), що передаються резидентом або нерезидентом у власність юридичних чи фізичних осіб на умовах договору, що передбачає відстрочення остаточних розрахунків на визначений строк та під відсоток [14].

Відсотки за товарним кредитом повинні визначатися у вигляді фіксованих сум, відсотків від основної суми боргу та включаються до складу договірної (контрактної) вартості.

Товарний кредит розповсюджений в оптовій торгівлі. Облік товарного кредиту розглядається з двох сторін: постачання товарів (робіт, послуг) і постачання послуг – нарахування і сплату відсотків. Заборгованість покупця за нарахованими (отриманими) відсотками можна враховувати за дебетом субрахунку 373 "Розрахунки за нарахованими доходами" тощо.

Підприємство-покупець при товарному кредиті стає боржником перед продавцем товару, причому така заборгованість виникає на визначений договором термін, тобто відбувається відстрочка платежу. За таку відстрочку платежу і сплачує покупець відсотки, які розглядаються як постачання послуг. Згідно з П(С)БО 15 "Дохід" відсотки – плата за використання грошових коштів, їх еквівалентів або сум, що заборговані підприємству [6].

Відсотки визнаються доходом у бухгалтерському обліку продавця за датою їх нарахування. Вони відображаються у складі інших операційних доходів продавця за кредитом субрахунку 719 "Інші доходи від операційної діяльності".

У бухгалтерському обліку покупця на підставі П(С)БО 9 "Запаси" відсотки за користування позиками в первісну вартість не включаються, а відносяться до витрат того періоду, в якому вони були здійснені [8].

Відсотки – це дохід, який сплачується (нараховується) позичальником на користь кредитора як плата за використання залучених на визначений або невизначений строк коштів або майна [14].

Продаж товарів з розстрочкою платежу – за своєю сутністю один з видів товарного кредиту. Такий вид продажу товарів розповсюджений у роздрібній торгівлі. Згідно з Цивільним Кодексом України при купівлі того чи іншого товару покупець має право на розстрочку платежу, яка передбачає декілька періодичних платежів у зазначені строки [24].

Згідно з Податковим Кодексом України *торгівля у розстрочку* – господарська операція, яка передбачає продаж резидентом або нерезидентом товарів фізичним чи юридичним особам на умовах розстрочення кінцевого розрахунку, на визначений строк та під відсоток [14].

Організація роздрібною торгівлі в розстрочку фізичним особам регулюється Правилами торгівлі у розстрочку фізичним особам [19].

Сума розстрочки не повинна перевищувати розміру 3-місячної заробітної плати (стипендії, пенсії) покупця у разі продажу товарів з розстроченням платежу на 6 місяців, 6-місячної – з розстроченням платежу на 12 місяців, 12-місячної – з розстроченням платежу на 24 місяці.

Завдання 1. Скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку операцій з продажу товарів у кредит в оптовій торгівлі від продавця ПП "Темп", виконати необхідні розрахунки. Визначити загальну вартість товару за договором.

ПП "Темп" (продавець) уклало договір на продаж товарів у кредит з ТОВ "Зірка" (покупець). Продажна вартість товарів за договором складає 195 000 грн, у т. ч. ПДВ. Розрахунок за продані товари відбувається через 4 місяці після продажу (передачі товарів покупцю). За відстрочку платежу покупець щомісяця сплачує відсотки з розрахунку 20 % річних, у т. ч. ПДВ. Договором передбачена передача права власності покупцю до закінчення розрахунку у момент передачі товарів. Собівартість проданого в кредит товару складає 134 524 грн.

Завдання 2. На підставі даних завдання 1 скласти журнал реєстрації господарських операцій з обліку операцій з продажу товарів у кредит від покупця ТОВ "Зірка", виконати необхідні розрахунки.

Завдання 3. Розрахувати у табл. 11 суми платежів за договором з продажу товарів з розстрочкою платежу та встановити графік їх погашення покупцем. Скласти журнал господарських операцій з продажу у роздрібній торгівлі товарів з розстрочкою платежу, виконати необхідні розрахунки. Назвати документи, які оформлюються при продажу товарів з розстрочкою платежу.

Торговим підприємством "Електропарк" 1 квітня поточного року покупцю – фізичній особі реалізовано у розстрочку кавомашину DeLonghi EC за роздрібною ціною 18 480 грн, у т. ч. ПДВ. Первісна вартість кавомашини склала 8 950 грн. Покупець сплатив перший внесок у касу торгового підприємства "Електропарк" 1 квітня.

За договором передача товару у розпорядження покупця здійснюється в момент сплати першого внеску у розмірі 50 % від вартості товару, яку покупець сплатив у касу торгового центру 1 квітня, передача права власності на товар – після остаточного розрахунку. Термін розстрочки – 6 місяців під 20 % річних.

Розрахунок щомісячної суми платежів до сплати

Дата	Місячна сума платежів на погашення кредиту, грн	Сума непогашеної частини кредиту, грн	Сума відсотків за кредит, грн (20 % / 12 * гр. 3) / 100 %	Сума чергового платежу, (гр. 2 + гр. 4)
до 01.05.20__ р.				
до 01.06.20__ р.				
до 01.07.20__ р.				
до 01.08.20__ р.				
до 01.09.20__ р.				
до 01.10.20__ р.				
Разом		х		

Методичні рекомендації з обліку інкасації грошових коштів

Реалізація товарів у роздріб може здійснюватися: за готівкові кошти; з використанням банківських платіжних карт (БПК); з використанням реєстраторів розрахункових операцій (РРО) та без їх використання.

Згідно з п. 2.6 Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, підприємствам торгівлі необхідно вчасно та в повному розмірі оприбутковувати готівку, здавати понадлімітний залишок готівки у банк [15].

У випадку виявлення неоприбуткованої готівки до підприємства може бути застосована штрафна санкція у п'ятикратному розмірі від неоприбуткованої суми готівки.

Підприємство має право затверджувати ліміт каси, у межах якого готівка може зберігатися у касі необмежений час. Суму, яка перевищує ліміт каси, необхідно не пізніше наступного банківського робочого дня здати у банк або використати на господарські потреби. За збереження понадлімітної готівки накладається штрафна санкція у двократному розмірі суми виявленої понадлімітної готівки за кожний день.

Виручка передається на поточний рахунок у банку самостійно або за допомогою інкасації. *Інкасація* – це збір і доставка коштів з каси підприємства в банк. Як правило, вона здійснюється підрозділом перевезення валютних цінностей і інкасації коштів обслуговуючого банку.

Для здійснення інкасації укладається договір, у якому обумовлюються умови збору виручки, обов'язки і відповідальність сторін, терміни надання послуг. Банк видає підприємству пломби для опломбування сумок з готівковою виручкою. Підрозділ інкасації несе повну матеріальну відповідальність за збереження коштів при транспортуванні.

Щомісячно банком на кожне підприємство складається явочна картка з номером згідно з журналом обліку клієнтів з інкасації.

Банк забезпечує підприємство інкасаторськими сумками (на них указуються назва банку та номер сумки). Сумки з виручкою інкасатори міняють на порожні в момент інкасації.

Підприємство подає в банк два зразки пломби з чітким відбитком пломбіра. Якщо виручка передається в банк самостійно, то необхідно три таких зразки. На відбитку пломби повинні бути чіткі номер реєстрації та скорочена назва підприємства.

Начальник відділу інкасації і завідувачий касою банку перевіряють зразки пломб та завіряють їх, залишаючи свою пломбу на шпагаті, нижче зразка пломби підприємства. Один екземпляр завіреної пломби повертають підприємству (для пред'явлення інкасатору при видачі сумки з грошима), а інший – залишають у касі банку для контролю під час прийому сумок з готівкою від інкасатора.

До кожної сумки з виручкою касир підприємства оформлює супровідну відомість у 3-х екземплярах. Перший з них кладуть в інкасаторську сумку, другий – видають інкасатору, третій – зберігають на підприємстві.

Після приїзду на підприємство інкасатор пред'являє службове посвідчення з фотографією, доручення на інкасацію та явочну картку.

Приймаючи сумку з готівкою, інкасатор перевіряє цілісність сумки, швів її та шпагату, на якому відбито пломбу; правильність пломбування; відповідність номеру сумки в явочній картці та записам у накладній до сумки з готівкою і в копії супровідної відомості (2-й та 3-й примірники); відповідність цифр у документах та наявність підпису касира в явочній картці.

Інкасатор ставить підпис у 3-му примірнику супровідної відомості. Якщо підприємство здає отриману виручку з операційної каси в касу підприємства, то необхідно скласти прибутковий касовий ордер, а на суму інкасованої касової виручки – скласти видатковий касовий ордер.

Може виникнути невідповідність готівки в інкасаторській сумці даним супроводжувальної відомості.

Якщо грошей в інкасаторській сумці менше, ніж заявлено в супроводжувальній відомості, необхідно встановити причини розбіжності (помилка при підрахуванні, помилка в зазначенні виручки або нестача), тоді встановлюють винну особу, яка зобов'язана відшкодувати нанесений підприємству збиток.

Може виникнути ситуація, коли грошей в інкасаторській сумці більше, ніж заявлено в супровідній відомості, це може виникнути в результаті помилки (при підрахуванні чи неправильно вказаної виручки) або з причини надлишку. У разі виявлення надлишку його сума включається до іншого операційного доходу підприємства.

У разі виявлення неплатіжних купюр або монет їх відсилають на дослідження, суму неплатіжних купюр списують на інші витрати операційної діяльності, дохід при цьому не коригують.

Завдання 1. Скласти супровідну відомість на інкасацію грошових коштів (додаток В).

1 лютого 20__ р. о 17:00 на роздрібному торговому підприємстві ПП "Перспектива" (код ЄДРПОУ 13697562, директор підприємства Кононенко І. А., № розрахункового рахунку 2600761418 у ПАТ КБ "Приватбанк" у м. Харкові) було проведено інкасацію грошових коштів, яку здійснює підрозділ перевезення валютних цінностей і інкасації коштів ПАТ КБ "Приватбанк".

Касиром підприємства Бондарчук Іриною Петрівною здано виручку за день у сумі 204 091 грн, у тому числі купюрами: 1 грн – 510 купюр; 2 грн – 468 купюр; 5 грн – 803 купюри; 10 грн – 467 купюр; 20 грн – 928 купюр; 50 грн – 650 купюр; 100 грн – 447 купюр; 200 грн – 441 купюра; 500 грн – 20 купюр.

Касир Бондарчук І. П. поклала грошову виручку до інкасаторської сумки та склала супровідну відомість № 11 у 3-х примірниках. Інкасатор банку Олійник М. В. перевіряв цілісність сумки, швів її та шпагату з пломбою; правильність пломбування; відповідність номера сумки в явочній картці та записам у накладній до сумки з готівкою і в копії супроводжувальної відомості; відповідність цифр у документах та наявність підпису касира в явочній картці. Інкасатор підписав 3-й примірник супровідної відомості.

Завдання 2. На підставі даних заяви покупця про повернення грошових коштів скласти акт про видачу грошових коштів (додаток Д).

До адміністрації роздрібного магазину "Мрія" 3 березня 20__ р. звернувся покупець Малахов Ігор Олексійович з проханням прийняти у нього мультитварку Panasonic SR-TML510LTQ у зв'язку з її несправністю та повернути йому сплачені за покупку гроші у сумі 1 924 грн. Громадянином Малаховим І. О. надана відповідна заява у двох примірниках, у якій вказані дані його паспорта (серія МК № 590415 виданий Московським РВ ХМУУМВС України в Харківській обл. 16.12.98 р.). До заяви додано чек № 645 від 03.03.20__ р., час видачі чека 10:35. Заяву прийняла завідуюча відділу магазину Ревенко Ю. Л.

Прийнято рішення про повернення покупцю грошових коштів у сумі 1 924 грн. На повернений товар 03.03.20__ р. складені накладна та акт про повернення товару і видачу грошових коштів № 145. Грошові кошти з каси видала касир Петренко В. О.

Методичні рекомендації з обліку в комісійній торгівлі

Посередницькі операції є одним із найпоширеніших способів прискорення реалізації продукції, надання послуг.

Посередницькі операції – це господарські операції суб'єкта господарювання, при яких посередник продає (пропонує купити) товар, що не є його власністю, або роботу (послугу), яку буде здійснювати (робити) інша особа. Крім того, посередник може купити (пропонувати продати) товар для третьої особи (без придбання права власності на нього), або укласти договір на виконання робіт (надання послуг) для третьої особи.

Комісійні операції – це здійснення однією стороною, що йменується комісіонером, за дорученням іншої сторони, яку називають комітентом, угод від свого імені, але за рахунок комітента. Взаємовідносини регулюються договором. Комітент залишається до кінця власником товару, комісіонер не купує товар (він залишається в руках експортера).

Але для третьої сторони (покупця) стороною договору виступає комісіонер, а комітента він може навіть і не знати. Комісіонер отримує винагороду або як відсоток, або як різницю між ціною комітента і продажною.

Одним із видів договорів, що застосовуються в посередницькій діяльності, є договори комісії, за якими згідно ст. 1011 Цивільного Кодекса

України одна сторона (комісіонер) зобов'язується з доручення іншої сторони (комітента) за винагороду здійснити одну або декілька угод від свого імені, але за рахунок комітента [24].

Комісіонер здобуває права і зобов'язання у відношенні предмета договору, незалежно від того, зазначений комітент в угоді, чи вступив у відносини безпосередньо з третьою особою при його виконанні. Право власності на майно, передане комітентом комісіонеру або придбане комісіонером за рахунок комітента, залишається у комітента протягом усього періоду здійснення угоди. Цей факт має принципове значення для оподаткування таких операцій.

Після укладання угоди товар може бути взятий на комісію з указівкою винагороди, яку буде отримано від продавця після продажу товару і яка не входить у ціну товару. Якщо комісіонер здійснив операцію на умовах більш вигідних, ніж зазначені в договорі, додаткова вигода не може бути винагородою комісіонера, вона не поділяється між комітентом і комісіонером, а цілком є власністю (доходом) комітента.

В оптовій торгівлі застосовуються договори комісії на продаж та договори комісії на покупку.

За договором комісії на продаж у бухгалтерському обліку комітента переданий комісіонеру товар не списується з балансу. Облік їх ведеться на субрахунку 283 "Товари на комісії" синтетичного рахунку 28 "Товари" за первісною вартістю [9].

У момент передачі товарів на комісію право власності на них залишається у комітента, тому така операція не визнається доходом. Комітент припиняє здійснювати управління й контроль над товаром, а також втрачає право власності на нього внаслідок продажу товару продавцем. Отже, дохід комітента від продажу товарів через посередника визнається тільки після одержання коштів за реалізовані товари.

Вартість послуг комісіонера з продажу товару включається у витрати комітента в складі витрат на збут на синтетичному рахунку 93 "Витрати на збут" у момент підписання сторонами акта виконаних робіт.

У бухгалтерському обліку комісіонера товари, що отримані за договором комісії, враховуються на позабалансовому рахунку 024 "Товари, прийняті на комісію", до якого ведеться аналітичний облік за видами товарів і комітентами. За НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" виручка, що отримана комісіонером за проданий третім особам

товар (без ПДВ), визнається доходом комісiонера на дату відвантаження товару покупцям [7].

Дохід зменшується на суму, що підлягає перерахуванню комітенту як відрахування з доходу, на субрахунок 704 "Вирахування з доходу".

Оскільки за договорами з третiми особами комісiонер виступає як продавець товару, на нього покладається обов'язок з відображення податкових зобов'язань з ПДВ, виписування податкової накладної та передачі її покупцю. Також повинна бути відображена з урахуванням ПДВ і заборгованість перед комітентом.

Сума отриманої комісійної винагороди відображається в складі доходу за кредитом рахунка 703 "Дохід від реалізації робіт і послуг".

Дохід за комісійною винагородою визнається в момент виконання комісiонером усіх зобов'язань перед комітентом (тобто в момент підписання акта виконаних робіт).

Оформлення операцій у роздрiбній комісійній торгiвлі відображається згідно з Інструкцією про порядок оформлення суб'єктами господарювання операцій при здійсненні комісійної торгiвлі непродовольчими товарами та Правилами комісійної торгiвлі непродовольчими товарами [10; 17].

Між комісiонером і комітентом укладається договiр, за яким iде передача товару на комісію та заповнюються такі документи: перший примірник квитанції (ф. № 1-ВТ), який віддається комітенту; другий примірник квитанції (ф. № 2-ВТ), який залишається у комісiонера; товарний ярлик (ф. № 3-ВТ), який кріпиться до товару, прийнятому на комісію.

Товарний ярлик та квитанції йдуть під однаковими номерами. Якщо комітент здає на комісію декілька одиниць товару, то на кожну одиницю товару виписується окремий ярлик (номера в усіх документах за даною партією товару повинні бути однаковими).

Якщо один комітент здає на комісію товари різного виду (найменування), то на кожний з них необхідно завести окремі квитанції.

Також заповнюється оцінювально-здавальна відомість (ф. № 4-ВТ) у 2-х примірниках. До неї спеціалістом-оцінювачем заноситься інформація про товар. Перший примірник відомості передається у бухгалтерію, другий – матеріально відповідальній особі.

В оборотній відомості (ф. № 6-ВТ) відображається рух товарів, прийнятих на комісію.

Якщо товар не реалізується протягом 60-ти календарних днів (або іншого договірного терміну), магазин його уцінює. При першій уцінці вартість товару знижують на 30 %.

Якщо впродовж наступних 15 календарних днів товар не реалізують, то проводять ще одну додаткову уцінку – на 40 % від залишкової ціни товару після першого зниження.

При проведенні уцінки оформлюють акт на уцінку комісійних товарів (ф. № 5-ВТ), на підставі якого бухгалтерія здійснює відмітки про уцінку товару в квитанції та оборотній відомості.

На товарному ярлику розміщують нову ціну, дату проведення уцінки, номер акта та підпис матеріально відповідальної особи.

У разі виявлення схованих дефектів укладається в одному екземплярі акт переоцінки (ф. № 7-ВТ) – товари знімають з продажу та переоцінюють.

Якщо товар не буде проданий, його знімають з продажу, при чому складається в одному примірнику акт про зняття комісійних товарів з продажу.

На першому примірнику квитанції вказується письмове розпорядження керівника підприємства. Після отримання товару комітент ставить відмітку в першому примірнику квитанції, яку разом із товарним ярликом та актом про зняття комісійних товарів з продажу передають у бухгалтерію.

Під час повернення товарів комітент відшкодовує витрати з його збереження, сума яких вказується в квитанції. Щоденно касир складає прибуткову відомість (ф. № 8-ВТ) на суму, яка нарахована за збереження товару.

У разі продажу товару другий примірник квитанції з розпорядженням керівника про виплату грошових коштів передають у касу. Касир виплачує грошові кошти комітенту, комітент ставить свій підпис на другому примірнику квитанції та повертає касиру перший екземпляр квитанції. Обидва примірники квитанції разом з касовим звітом касир передає у бухгалтерію.

Комісіонер утримує з доходу комітента – фізичної особи податок з доходів фізичних осіб за ставкою 18 % та сплачує йому грошові кошти у сумі вартості проданого товару з вирахуванням комісійної винагороди та суми податку.

Завдання 1. На підставі даних скласти первинні документи з обліку операцій у комісійній торгівлі (додаток Е), розрахувати комісійну винагороду та розмір витрат, які відшкодує магазину комітент при поверненні йому нереалізованого товару.

За договором комісії ТОВ "Глорія" (код ЄДРПОУ 52654588, м. Харків, вул. Валентинівська, 82, тел. 756-45-87, директор Косов Олексій Іванович) від фізичної особи, що не є суб'єктом підприємницької діяльності, Бондаря Сергія Федоровича, 1 квітня 20__ р. прийнятий товар на комісію: куртка дівчача – 1 шт, комбінезон дитячий – 1 шт, куртка хлопчача – 1 шт.

Товарознавцем магазину Світловою Галиною Вікторівною встановлена продажна вартість товарів: куртки дівчачої – 360 грн, комбінезона дитячого – 620 грн, куртки хлопчачої – 450 грн. Комісійна винагорода – 12 % від вартості реалізованого товару. Були складені квитанції та товарні ярлики за № 121, 122, 123, оціночно-здавальна відомість за № 98, оборотна відомість за 1 квітня 20 __ р.

Куртка дівчача була реалізована 16 квітня 20__ р. за встановленою ціною. Комітенту 17 квітня 20 __ р. касиром Артеменко В. Ю. виплачені грошові кошти за вирахуванням комісійної винагороди та податку з доходів фізичних осіб.

На комбінезоні дитячому 4 травня 20__ р. був виявлений дефект, його переоцінюють до вартості 500,00 грн, про що комісією у складі бухгалтера Колісник Віри Іванівни, комірника Ломова Сергія Павловича, продавця Шутенко Карини Сергіївни складений акт переоцінки № 29, який підписаний комітентом. Комбінезон проданий 8 травня за новою ціною, у той же день касиром Артеменко В. Ю. комітенту виплачені грошові кошти за вирахуванням комісійної винагороди та податку з доходів фізичних осіб.

Куртка хлопчача не була реалізована протягом 60-ти календарних днів, тому 1 червня 20__ р. проведена уцінка на 30 %, про що складений акт уцінки за № 48.

16 червня проводиться уцінка куртки хлопчачої ще на 40 %, був складений акт уцінки за № 75, але протягом наступних 15 днів вона не була реалізована, тому 2 липня була знята з продажу та повернена комітенту, який сплатив у касу магазину витрати за зберігання товару. Складені акт № 35 про зняття комісійних товарів з продажу та прибуткова відомість за № 31.

Завдання 2. Скласти кореспонденцію рахунків з бухгалтерського обліку операцій за договором комісії на продаж у комітента та комісiонера, визначити суми операцій в обліку (табл. 12).

ПП "Оліва" (комітент) передало ТОВ "Максимум" (комісiонеру) товари на комісію вартістю 5 400 грн, у т.ч. ПДВ. Первісна вартість переданих товарів – 3 800 грн Комісійна винагорода – 9 % від продажної вартості товарів, тобто 486 грн у т.ч. ПДВ. Витрати комісiонера за даним договором склали 120 грн.

Таблиця 12

**Відображення в бухгалтерському обліку операцій
за договором комісії на продаж**

№ п/п	Зміст господарської операції	Сума, грн	Кореспонденція рахунків	
			Дт	Кт
1	2	3	4	5
У комітента				
1	Передано товар на комісію			
2	Отримано гроші від комісiонера			
3	Одночасно відображений дохід комітента			
4	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ			
5	Списано дохід на фінансовий результат			
6	Списано первісну вартість товару			
7	Списано на фінансовий результат вартість реалізованого товару			
8	Відображено витрати за послугами комісiонера			
9	Відображено ПДВ з послуг			
10	Перераховано комісiонеру за послуги			
11	Списано на фінансовий результат витрати на збут			
12	Визначено прибуток (збиток)			
У комісiонера				
1	Прийнято товар на комісію			
2	Відвантажено товар покупцю			
3	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ			
4	Списано вартість реалізованого товару			

1	2	3	4	5
5	Відображено заборгованість перед комітентом			
6	Відображено податковий кредит з ПДВ методом сторно			
7	Отримано оплату за товар від покупця			
8	Перераховано гроші комітенту			
9	Відображено податковий кредит з ПДВ			
10	Списано на фінансові результати: дохід від реалізації товару; вирахування з доходу			
11	Списано на фінансові результати вирахування з доходу			
12	Відображено дохід від реалізації послуг			
13	Відображено податкові зобов'язання з ПДВ			
14	Списано дохід на фінансовий результат			
15	Списано на фінансовий результат витрати комісіонера			
16	Отримано оплату комісійних послуг			
17	Визначено прибуток (збиток)			

Використана і рекомендована література

1. Нормы естественной убыли. Специальный выпуск // Все о бухгалтерском учете. – 2006. – № 81. – 64 с.

2. Облік у галузях виробництва і послуг : навч. посіб. / Ю. Д. Малярєвський, М. С. Горяєва, Н. С. Пасенко та ін. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2008. – 616 с.

3. Облік у галузях виробництва та послуг : навч. посіб. / Ю. Д. Малярєвський, М. С. Горяєва, Н. С. Пасенко. – Харків : ХНЕУ, 2012. – 400 с.

4. Витрати : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 № 318 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

5. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

6. Дохід : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 29.11.99 № 290 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

7. Загальні вимоги до фінансової звітності : Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

8. Запаси : Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 20.10.99 № 246 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

9. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 № 291 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

10. Інструкція про порядок оформлення суб'єктами господарювання операцій при здійсненні комісійної торгівлі непродовольчими товарами, затверджена наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 08.07.97 № 343 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

11. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку запасів, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 10.01.2007 р. № 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

12. Методичні рекомендації з формування складу витрат і порядку їх планування в торговельній діяльності, затверджені наказом Міністерства економіки України від 02.03.2010 р. № 226 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

13. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>.

14. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755-VI зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

15. Положення про ведення касових операцій в національній валюті України, затверджене постановою Правління НБУ від 15.12.2004 р. № 637

зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

16. Порядок провадження торговельної діяльності та правила торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 15.06.2006 р. № 833 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

17. Правила комісійної торгівлі непродовольчими товарами, затверджені наказом Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 13.03.95 № 37 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

18. Правила роздрібною торгівлі непродовольчими товарами, затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.04.2007 р. № 104 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

19. Правила торгівлі у розстрочку фізичним особам, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 30.03.2011 р. № 383 зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

20. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.99 № 996-XIV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

21. Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів : Закон України від 19.12.95 № 481/95-ВР зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

22. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.91 № 1023-XII зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

23. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України від 01.06.2000 р. № 1775-III зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

24. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>.

Додатки

Додаток А

Державне статистичне спостереження

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Конфіденційність статистичної інформації забезпечується статтями 21 та 22 Закону України "Про державну статистику"

Порушення порядку подання або використання даних державних статистичних спостережень тягне за собою відповідальність, яка встановлена статтею 186³ Кодексу України про адміністративні правопорушення

ЗВІТ ПРО ПРОДАЖ І ЗАПАСИ ТОВАРІВ (ПРОДУКЦІЇ) В ОПТОВІЙ ТОРГІВЛІ

за _____ 20__ року

(звітний період)

Подають: юридичні особи, основним видом економічної діяльності яких є оптова торгівля територіальному органу Держстату	Термін подання квартальна – не пізніше 25 числа місяця, наступного за звітним періодом; річна – не пізніше 28 лютого	№ 1-опт (квартальна, річна) (I квартал, II квартал, III квартал, рік) ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Держстату 21.11.2014 № 356 (зі змінами)
--	---	--

43

Респондент:

Найменування: _____

Місцезнаходження (юридична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо)

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

Адреса здійснення діяльності, щодо якої подається форма звітності (фактична адреса): _____

(поштовий індекс, область /АР Крим, район, населений пункт, вулиця /провулок, площа тощо)

№ будинку /корпусу, № квартири /офісу)

1. Кількість працівників

(у звіті за рік)

Код рядка	Назва показників	Фактично за рік
А	Б	1
106	Середня кількість працівників (штатних та позаштатних, працюючих за цивільно-правовими договорами та зовнішніх сумісників), осіб	

Продовження додатка А

2. Продаж і запаси товарів

(Кількість, наведена в м³, кг, штуках, указується у цілих числах; у млн. шт, тис. дал, тоннах, тис. грн – з одним десятковим знаком).

Код рядка	Найменування товарних груп	Одиниці вимірювання	Оптовий товарооборот				Запаси товарів на кінець звітного періоду (якщо є дані у гр. 5, то мають бути дані у гр. 6)	
			кількість	вартість (без ПДВ і акцизу), тис. грн			кількість	вартість (без ПДВ і акцизу), тис. грн
				усього (гр. 2 ≥ гр. 3 та гр. 2 ≥ гр. 4)	із гр. 2 продано іншим підприємствам оптової торгівлі (≤ гр. 2)	із гр. 2 продано товарів виробництва України (≤ гр. 2)		
А	Б	В	1	2	3	4	5	6
200	Продовольчі і непродовольчі товари – всього (р. 200 гр. 2, 3, 4, 6 = сумі рядків 201-204, 207-228, 298, 300-305, 308-329, 331-344, 354-398)	х	х				х	
299	Продовольчі товари (р. 299 гр. 2, 3, 4, 6 = сумі рядків 201-204, 207-228, 298)	х	х				х	
201	М'ясо та м'ясні продукти	т						
202	Продукти молочні, масло та сири	т						
203	Яйця	тис. грн	х				х	
204	Олія та жири харчові (р. 204 > або = сумі рядків 205, 206)	т						
205	у тому числі маргарин і жири харчові подібні	т						
206	олії рослинні	т						
207	Напої алкогольні дистильовані	тис. дол.						
208	Вина зі свіжого винограду; сусло виноградне	тис. дол.						
209	Сидр та вина плодово-ягідні, інші	тис. дол.						
210	Вермут та інші ароматизовані вина зі свіжого винограду	тис. дол.						
211	Пиво, крім відходів пивоваріння	тис. дол.						
212	Води мінеральні та напої безалкогольні й соки фруктові та овочеві	тис. грн	х				х	
213	Вироби тютюнові, крім відходів тютюну	млн. шт.						
214	Хлібобулочні та борошняні кондитерські вироби	т						
215	Цукор	т						
216	Шоколад та вироби кондитерські цукрові	т						

Продовження додатка А

А	Б	В	1	2	3	4	5	6
217	Кава смажена, що містить або не містить кофеїн; кава без кофеїну не смажена	кг						
218	Чай зелений (неферментований), чай чорний (ферментований) та чай частково ферментований	кг						
219	Какао-паста знежирена чи не знежирена, какао-масло, какао-жир, какао-порошок	кг						
220	Прянощі та приправи, крім солі	кг						
221	Риба, ракоподібні та молюски	т						
222	Рис	т						
223	Борошно	т						
224	Крупи, борошно грубого помелу, гранули та інші продукти, з культур зернових	т						
225	Вироби макаронні, локшина, кус-кус та вироби борошняні	т						
226	Сіль харчова	т						
227	Фрукти та овочі, перероблені	т						
228	Фрукти та овочі свіжі (р.228 > або = р.229)	т						
229	у тому числі картопля	т						
298	Інші продовольчі товари	тис. грн	Х				Х	
399	Непродовольчі товари (р.399 гр. 2,3,4,6 = сумі рядків 300-305, 308-329, 331-344, 354-398)	Х	Х				Х	
300	Засоби автотранспортні легкові	шт.						
301	Засоби автотранспортні вантажні	шт.						
302	Шини та камери гумові для транспортних засобів	шт.						
303	Деталі та приладдя для засобів автотранспортних	тис. грн	Х				Х	
304	Мотоцикли, деталі та приладдя для них	тис. грн	Х				Х	
305	Пшениця (р.305 = сумі рядків 306,307)	т						
306	з них: пшениця тверда	т						
307	пшениця, крім пшениці твердої	т						
308	Кукурудза	т						
309	Ячмінь	т						
310	Жито, овес	т						
311	Насіння гірчиці, ріпаку і кользи, кунжуту, соняшника	т						
312	Корми готові для тварин	т						

Продовження додатка А

А	Б	В	1	2	3	4	5	6
313	Велика рогата худоба молочних порід жива	т						
314	Свині живі	т						
315	Інша сільськогосподарська сировина та живі тварини	тис. грн	X				X	
316	Текстильні товари, одяг і взуття	тис. грн	X				X	
317	Холодильники і морозильники, побутові	шт.						
318	Машини пральні та сушильні, побутові	шт.						
319	Побутові електротовари та електронна апаратура побутового призначення для приймання, записування, відтворення звуку зображення	тис. грн	X				X	
320	Вироби з кераміки, скла, деревини, корка, плетені та ножові	тис. грн	X				X	
321	Засоби для чищення та полірування	тис. грн	X				X	
322	Засоби парфумерні та косметичні	тис. грн	X				X	
323	Продукти фармацевтичні основні та препарати фармацевтичні	тис. грн	X				X	
324	Хірургічні, медичні та ортопедичні інструменти та пристрої	тис. грн	X				X	
325	Меблі, килими та освітлювальне приладдя	тис. грн	X				X	
326	Годинники та вироби ювелірні	тис. грн	X				X	
327	Книги, газети, журнали та періодичні видання друковані та в електронному вигляді	тис. грн	X				X	
328	Канцелярські товари	тис. грн	X				X	
329	Інші споживчі товари (р.329 > або = р.330)	тис. грн	X				X	
330	у тому числі товари спортивні	тис. грн	X				X	
331	Інформаційне та комунікаційне устаткування	тис. грн	X				X	
332	Машини і устаткування сільськогосподарське, для добувної провислості та будівництва, текстильного, швейного та трикотажного виробництва	тис. грн	X				X	
333	Офісні меблі, машини та устаткування	тис. грн	X				X	
334	Інші машини та устаткування	тис. грн	X				X	
335	Вугілля кам'яне	т						
336	Вугілля буре	т						
337	Нафта сира, у тому числі нафта, одержана з мінералів бітумінозних	т						
338	Пропан і бутан скраплені	т						
339	Бензин моторний, у т.ч. бензин авіаційний	т						
340	Газойлі (паливо дизельне)	т						

Продовження додатка А

А	Б	В	1	2	3	4	5	6
341	Мазути паливні важкі	т						
342	Оливи та мастила нафтові; дистиляти нафтові важкі	т						
343	Паливо тверде, рідке і газоподібне інше	т						
344	Метали основні: залізо, чавун, сталь і феросплави (р.344 > або = сумі рядків 345-353)	т						
345	з них: феросплави	т						
346	сталь	т						
347	прокат плоский гарячекатаний зі сталі плакований, з гальванічним чи іншим покриттям, прокат плоский зі сталі швидкорізальної та сталі кременистої електротехнічної	т						
348	прокат плоский гарячекатаний зі сталі	т						
349	прокат плоский холоднокатаний зі сталі завширшки не менше 600 мм	т						
350	прутки та стержні, термічно оброблені, зі сталі та палишпунтові та конструктивні елементи залізничних і трамвайних колій, термічно оброблені, з металів чорних	т						
351	труби, трубки, профілі порожнисті та фітинги, зі сталі	т						
352	продукція первинного оброблення сталі інша	т						
353	гранули та порошки з чавуну переробного та дзеркального, або з металів чорних	т						
354	Руди металеві	т						
355	Метали кольорові (крім дорогоцінних) – алюміній, свинець, цинк та олово, мідь, метали кольорові інші	кг						
356	Лісоматеріали	м ³						
357	Деревина та вироби з деревини та корка, крім меблів; вироби з соломки та матеріалів рослинних для плетіння	тис. грн	х				х	
358	Санітарно-технічне обладнання	тис. грн	х				х	
359	Фарби, лаки та емалі	т						
360	Скло листове	тис. грн	х				х	
361	Портландцемент, цемент глиноземний, цемент без клінкерний шлаковий і цементи гідравлічні подібні	т						
362	Вироби з азбестоцементу, цементу з волокнами целюлози або подібних матеріалів	тис. грн	х				х	
363	Вироби з асфальту або подібних матеріалів	тис. грн	х				х	
364	Інші будівельні матеріали	тис. грн	х				х	

Закінчення додатка А

А	Б	В	1	2	3	4	5	6
365	Шпалери, покриття для підлоги (крім килимів)	тис. грн	X				X	
366	Залізні вироби, водопровідне та опалювальне устаткування	тис. грн	X				X	
367	Радіатори та котли центрального опалення	тис. грн	X				X	
368	Котли парові або котли парогенеруючі інші; котли, що працюють на перегрітій воді	шт.						
369	Добрива, агрохімічна продукція	т						
370	Промислова хімічна продукція	тис. грн	X				X	
371	Папір і картон	т						
372	Пластмаси та гума у первинних формах	т						
373	Каучук синтетичний у первинних формах	т						
374	Відходи та брухт	т						
398	Інші непродовольчі товари	тис. грн	X				X	

3. Оптовий товарооборот за кварталами звітнього року

(у звіті за рік)

(тис. грн, з одним десятковим знаком)

48

Код рядка	Назва показників	Оптовий товарооборот
401	Усього за рік (р.401 = сумі рядків 402-405, р.401 = р.200 гр. 2)	
402	у тому числі: I квартал	
403	II квартал	
404	III квартал	
405	IV квартал	

Місце підпису керівника (власника) та/або особи,
відповідальної за достовірність наданої інформації

(П. І. Б.)

телефон: _____ факс: _____ електронна пошта: _____

(П. І. Б.)

Товарний звіт № _____

Документ	Документ		Вартість		Особливі відмітки
	дата	номер	товару	тари	
Залишок на _____					
Отримано:					
Накладна					
Накладна					
Всього оприбутковано					
Разом із залишком					
Витрачено:					
Z-звіт РРО за _____					
Z-звіт РРО за _____					
Z-звіт РРО за _____					
Усього витрачено					
Залишок на _____					

Додано: _____ документів
 Матеріально відповідальна особа _____
 Звіт з документами прийняв і попередньо повірив: _____
 Бухгалтер _____
 Залишок товарів у сумі _____ грн _____ коп. і тари в сумі _____ грн _____ коп.
 підтверджую _____
 Матеріально відповідальна особа _____
 (підпис) _____ (П. І. Б.)

Товарний звіт № 82

Документ	Документ		Вартість		Особливі відмітки
	дата	номер	товару	тари	
Залишок на 15.05. __ р.	–	–	357,00	14,00	
Отримано:					
Накладна	15.05.	108	49,00	–	
Накладна	17.05.	46	840,00	17,00	
Всього оприбутковано			889,00	17,00	
Разом із залишком			1246,00	31,00	
Витрачено:					
Z-звіт РРО за 15.05. __ р.	15.05.	113	343,00	–	
Z-звіт РРО за 16.05. __ р.	16.05.	114	207,00	–	
Z-звіт РРО за 17.05. __ р.	17.05.	115	556,00	–	
Усього витрачено			1106,00	–	
Залишок на 17.05. __ р.			140,00	31,00	

Додано: п'ять документів
 Матеріально відповідальна особа Котенко Л. Д. Котенко
 Звіт з документами прийняв і попередньо повірив: _____
 Бухгалтер Бондар Т. О. Бондар
 Залишок товарів у сумі 140 грн 00 коп. і тари в сумі 31 грн 00 коп.
 підтверджую _____
 Матеріально відповідальна особа Котенко Л. Д. Котенко

Додаток В

Додаток 16 до Інструкції з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України

1-й примірник

Супровідна відомість до сумки з готівковою виручкою №

(дата заповнення)

Від кого _____
Одержувач _____

_____ готівкою
Для зарахування на рахунок _____
Банк одержувача _____
Сума словами, грн _____

Дебет		Сума	грн
Рахунок № _____			
Кредит		Загальна	грн
Рахунок № _____			
чеками з рахунків згідно з переліком на зворотному боці		Сума	Код
Керівник підприємства (організації) _____	Касир _____		
Зазначена вище сума прийнята повністю	Касир _____		
	Контролер _____		
Акт* _____ (дата складання акта)		Вид операції	
Під час розкриття сумки і перерахування вкладень Виявилось		Призначення платежу	
готівкою грн _____ чеками грн _____		№ гр. банку	
<u>недостача</u> _____ <u>недостача</u> _____			
надлишок грн _____ надлишок грн _____			
неплатіжних і сумнівних грн _____			
дефектних грн _____			

Касир _____

Касир _____

Контролер _____

Підписи працівників банку
Контролер _____

Представник клієнта _____

* Акт заповнює касир банку

Зворотний бік 1-го примірника

Номінали банкнот або їх вартість	Кількість	Сума	Номери чеків та серія	Номери рахунків та найменування чекодавця	Сума	Відмітки про дефектні чеки
Усього				Усього		

Акт про повернення товару і видачу грошових коштів №

_____ (назва підприємства)

_____ (дата)

Покупець: _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

паспорт _____ виданий _____

(ким, коли виданий)

Товар: _____

Причина повернення: _____

Сума виданих коштів: _____ грн ____ коп.

(сума словами)

Розрахунковий документ, що підтверджує покупку _____

(назва та номер документа)

від _____ 20 ____ р. час видачі _____

Повернення грошових коштів, здійснене касиром _____

_____ з грошової шухляди РРО

(прізвище, ім'я, по батькові)

Зав. відділом _____

(підпис)

(П. І. Б.)

Касир _____

(підпис)

(П. І. Б.)

Покупець _____

(підпис)

(П. І. Б.)

Код по ДКУД
Серія _____

Найменування підприємства _____
 Місцезнаходження, тел., факс _____
 Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____
 Розрахунковий рахунок № _____ у банку _____ МФО _____

КВИТАНЦІЯ №

(перший примірник)

Прийнято на комісію "___" _____ 20__ р.

Від фізичної особи _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(серія, номер паспорта, коли і ким виданий)_____
(місце проживання)

Від юридичної особи _____

(найменування, місцезнаходження)

Фахівець-оцінник _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Назва товару	Характеристика товару	Кількість од.	Ціна реалізації (за домовленістю сторін)	Загальна вартість	Уцінка %	Продано товару			Розмір комісійної винагороди %	Сума до виплати комітенту
							сума	кількість	ціна за од. загальна вартість		

Якщо зданий на комісію товар не реалізований протягом установленого строку реалізації (60 календарних днів), то він повертається комітенту або ціна на нього знижується:

на 30 % від установленної сторонами первинної вартості товару, якщо товар не реалізовано в строк (60 календарних днів);

на 40 % від залишкової ціни після першого зниження вартості товару, якщо товар не реалізовано протягом наступних 15 календарних днів.

Якщо товар не реалізовано після другої уцінки протягом наступних 15 календарних днів, комісіонер знімає його з продажу без письмового попередження комітента.

При поверненні комітенту нереалізованих товарів, які знаходились у суб'єкта господарювання більше одного робочого дня, комітент відшкодовує витрати за зберігання його товару як за повний місяць у таких розмірах:

за перші 30 календарних днів — 2 відсотки визначеної ціни товару;

за наступні 30 календарних днів — 3 відсотки визначеної ціни товару;

за наступні 30 календарних днів — 4 відсотки від залишкової ціни товару після проведених уцінок. За кожний день зберігання знятого з продажу товару після закінчення 90 календарних днів з комітента стягується пеня, розмір якої визначається договором.

Фахівець-оцінник _____
(підпис)

З умовами здавання товару на комісію, його продажу, уцінки та повернення нереалізованого товару ознайомлений.

Комітент _____
(підпис)

За зберігання товару, що повертається комітенту _____ % _____ сума _____ грн _____ коп.
(термін зберігання)

Директор підприємства _____
(розпорядження про виплату грошей комітенту)

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Касир _____

(прізвище, ім'я, по батькові)

(підпис)

Товар, зданий на комісію, назад одержав

Комітент _____

(підпис)

"___" _____ 20__ р.

Продовження додатка Е

Форма № 2-ВТ

Код по ДКУД
Серія _____

Найменування підприємства _____
Місцезнаходження, тел., факс _____
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____
Розрахунковий рахунок № _____ у банку _____ МФО _____

КВИТАНЦІЯ №

(другий примірник)

Прийнято на комісію " ____ " _____ 20__ р.

Від фізичної особи _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (серія, номер паспорта, коли і ким виданий)

_____ (місце проживання)

Від юридичної особи _____
(найменування, місцезнаходження)

Фахівець-оцінник _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

№ з/п	Назва товару	Характеристика товару	Кількість од.	Ціна реалізації (за домовленістю сторін)	Загальна вартість	Уцінка		Продано товару			Розмір комісійної винагороди %	Сума до виплати комітенту
						%	сума	кількість	ціна за од.	загальна вартість		

Якщо зданий на комісію товар не реалізований протягом установленого строку реалізації (60 календарних днів), то він повертається комітенту або ціна на нього знижується:

на 30 % від установленної сторонами первинної вартості товару, якщо товар не реалізовано в строк (60 календарних днів);

на 40 % від залишкової ціни після першого зниження вартості товару, якщо товар не реалізовано протягом наступних 15 календарних днів.

Якщо товар не реалізовано після другої уцінки протягом наступних 15 календарних днів, комісіонер знімає його з продажу без письмового попередження комітента.

При поверненні комітенту нереалізованих товарів, які знаходились у суб'єкта господарювання більше одного робочого дня, комітент відшкодовує витрати за зберігання його товару як за повний місяць у таких розмірах:

за перші 30 календарних днів — 2 відсотки визначеної ціни товару;

за наступні 30 календарних днів — 3 відсотки визначеної ціни товару;

за наступні 30 календарних днів — 4 відсотки від залишкової ціни товару після проведених уцінок. За кожний день зберігання знятого з продажу товару після закінчення 90 календарних днів з комітента стягується пеня, розмір якої визначається договором.

Фахівець-оцінник _____
(підпис)

З умовами здавання товару на комісію, його продажу, уцінки та повернення нереалізованого товару ознайомлений.

Комітент _____
(підпис)

За зберігання товару, що повертається комітенту _____ % ____ сума _____ грн ____ коп.
(термін зберігання)

Директор підприємства _____
(розпорядження про виплату грошей комітенту)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Касир _____
(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ (підпис)

Товар, зданий на комісію, назад одержав
Комітент _____
(підпис)

" ____ " _____ 20__ р.

Код по ДКУД

Серія № _____

Найменування підприємства _____

Місцезнаходження, тел., факс _____

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

ТОВАРНИЙ ЯРЛИК №

Прийнято на комісію "___" _____ 20__ р.

Назва товару	Характеристика товару

Ціна реалізації _____

(сума словами)

Фахівець-оцінник _____

(підпис)

Комітент _____

(підпис)

УЦІНКА

Акт

Ціна після уцінки

Підпис матеріально-
відповідальної особи

дата

номер

Продовження додатка Е

Форма № 4-ВТ

Код по ДКУД

Серія № _____

Найменування підприємства _____

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

ОЦІНОЧНО-ЗДАВАЛЬНА ВІДОМІСТЬ №

від _____ 20__ р.

№ п/п	Номер квитанції	Назва товару	Ціна реалізації

Фахівець-оцінник _____

(підпис)

Матеріально-відповідальна особа _____

(підпис)

Форма № 5-ВТ

Код по ДКУД

Серія № _____

Найменування підприємства _____

Місцезнаходження, тел., факс _____

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

АКТ НА УЦІНКУ КОМІСІЙНИХ ТОВАРІВ

№ п/п	Номер квитанції, дата її складання	Назва товару	Кількість одиниць	Ціна, встановлена попередньо	Загальна вартість	Уцінка		Ціна після уцінки
						%	сума	

Директор підприємства

(Завідуючий відділу, секції) _____

(підпис)

Код по ДКУД
Серія № _____Найменування підприємства _____
Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____**АКТ ПЕРЕОЦІНКИ № _____**
від "____" _____ 20__ р.Склад комісії _____
(прізвище, ім'я, по батькові, посада)Зроблена переоцінка наведених нижче товарів, прийнятих на комісію за квитанцією від
"____" _____ 20__ р. № _____

57

№ п/п	Назва товару	Кількість одиниць	Характеристика дефектів	Ціна реалізації за одиницю	Знижка (%)	Ціна за одиницю після переоцінки	Загальна вартість

Члени комісії _____
(підпис)_____
(підпис)_____
(підпис)Комітент _____
(підпис)

АКТ № _____

від " _____ " _____ 20__ р.

про зняття комісійних товарів з продажу

Ми, які нижче підписалися, директор підприємства _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

фахівець-оцінник _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

бухгалтер _____

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

склали цей акт про те, що нами знятий з продажу _____

_____ (назва товару)

прийнятий на комісію за квитанцією від " _____ " _____ 20__ р. за № _____

Для _____

_____ (повернення комітету переоцінки тощо)

Директор підприємства _____

_____ (підпис)

Фахівець-оцінник _____

_____ (підпис)

Бухгалтер _____

_____ (підпис)

Закінчення додатка Е

Форма № 8-ВТ

Код по ДКУД

Серія № _____

Найменування підприємства _____

Ідентифікаційний код ЄДРПОУ _____

ПРИБУТКОВА ВІДОМІСТЬ

за " ____ " _____ 20__ р.

№ п/п	Прізвище, ім'я, по батькові комітента	Номер і дата квитанції	Кількість днів зберігання	Сума	Підпис комітента

Разом за день _____

(сума словами)

Директор підприємства _____

(підпис)

Касир _____

(підпис)

Бухгалтер _____

(підпис)

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

**Методичні рекомендації
до самостійної роботи
з обліку операцій у торгових підприємствах
з навчальної дисципліни
"ОБЛІК ЗА ВИДАМИ
ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ"
для студентів напряму підготовки
6.030509 "Облік і аудит"
денної форми навчання**

Укладачі: **Горяєва** Марина Сергіївна
Пасенко Наталія Сергіївна
Шушлякова Оксана Валеріївна

Відповідальний за видання *А. А. Пилипенко*

Редактор *О. Г. Лященко*

Коректор *В. О. Бутенко*

План 2016 р. Поз. № 17.

Підп. до друку 02.12.2016 р. Формат 60 x 90 1/16. Папір офсетний. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 3,75. Обл.-вид. арк. 4,69. Тираж 70 пр. Зам. № 261.

Видавець і виготовлювач – ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 61166, м. Харків, просп. Науки, 9-А
*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до Державного реєстру
ДК № 4853 від 20.02.2015 р.*